



Bocce Lig Sporcularının Antrenör İlişki Düzeyi İle Sporda Prososyal ve Antisosyal Davranış Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Serkan VAROL¹ Mutlu TÜRKMEN²

¹Bayburt Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Bayburt, Türkiye
<https://orcid.org/0000-0002-0013-5736>

²Bayburt Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Bayburt, Türkiye
<https://orcid.org/0000-0003-4534-7553>

Email: varolserkan@hotmail.com , mutlaturkmen@bayburt.edu.tr

Türü: Araştırma Makalesi (Alındı: 02.06.2021 - Kabul: 05.07.2021)

Öz

Bu araştırmada Bocce lig sporcularının antrenör-sporcu ilişki düzeyi ile sporda prososyal ve antisosyal davranış düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma gurubunu 2019-2020 Sezonunda lisanslı olarak 1.lig ve 2.lig müsabakalarında yer alan 60'ı kadın, 67'si erkek toplamda 127 gönüllü sporcu oluşturmaktadır. Sporculara kişisel bilgiler ile birlikte Antrenör-Sporcu İlişkisi Ölçeği Türkçe Versiyonu (ASİÖ) ve Sporda Prososyal ve Antisosyal Davranış Ölçeği (PABBS) uygulanmıştır. Verilerin analizinde öncelikle normallik testi yapılarak, Bağımsız örneklem t-testi, Tek Yönlü Anova testi ile Pearson korelasyon testlerinden yararlanılmıştır. Bizim çalışmamız için ayrıca yapılan geçerlilik ve güvenilirlik analiz değerlerinin yüksek olduğu gözlenmiştir. Elde edilen bulgular; sporcuların algıladıkları antrenör-sporcu ilişki düzeyi “çok yüksek düzeyde”, sporda prososyal ve antisosyal davranış düzeyi ise “orta düzeydedir. Ayrıca iki ölçek ve alt boyutları arasındaki korelasyon düzeyi de pozitif yönde ve orta düzeydedir. Antrenör-sporcu ilişkisini değerlendirirken sporcular en çok yakınlık ve güven, daha sonra karşılıklı anlayış ve iletişim, sonrada uyumlu çalışma alt boyutlarına yüksek puan vermişlerdir. Sporda prososyal ve antisosyal davranışlar incelendiğinde ise; takım arkadaşına ve rakibe karşı prososyal davranışı sıklıkla yaptığını, takım arkadaşına ve rakibe karşı antisosyal davranışları ise nadiren yaptıklarını belirtecek şekilde puanlamışlardır. Bununla birlikte demografik değişkenlere göre bazı alt boyutlarda anlamlı farklılık bulunmamıştır. Sonuç olarak, bocce sporcuları antrenör-sporcu ilişki düzeyini çok yüksek algıladıkları, sporda olumlu davranışları sıklıkla, olumsuz davranışları ise nadiren sergilediklerini söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: Antrenör-sporcu ilişkisi, Bocce, Davranış, Düzey, Prososyal ve Antisosyal



Evaluation of the Relationship Between Coach Relationship Level and Prosocial and Antisocial Behavior Levels in Sports of Bocce League Athletes

Abstract

In this study, it was aimed to examine the relationship between the coach-athlete relationship level of Bocce league athletes and the level of prosocial and antisocial behavior in sports. The research group consists of 127 volunteer athletes, 60 women and 67 men, who took part in the first and second league competitions under license in the 2019-2020 Season. The Turkish Version of the Trainer-Athlete Relationship Scale (ASIO) and the Prosocial and Antisocial Behavior Scale in Sports (PABBS) were applied to the athletes, along with their personal information. In the analysis of the data, firstly, normality test was performed, Independent sample t-test, One Way Anova test and Pearson correlation tests were used. It was observed that the validity and reliability analysis values for the study were high. Obtained findings; The level of coach-athlete relationship perceived by the athletes is "very high", and the level of prosocial and antisocial behavior in sports is "moderate". Furthermore, the correlation level between the two scales and their sub-dimensions is positive and moderate. While evaluating the coach-athlete relationship, the athletes gave high scores to the sub-dimensions of closeness and trust, then mutual understanding and communication, and then cohesive work. When prosocial and antisocial behaviors in sports are examined; They scored in a way that they stated that they frequently performed prosocial behavior towards teammate and opponent, and that they rarely performed antisocial behavior towards teammate and opponent. However, no significant difference was found in some sub-dimensions according to demographic variables. As a result, we can say that bocce athletes perceive the level of coach-athlete relationship to be very high, they often exhibit positive behaviors in sports and rarely exhibit negative behaviors.

Keywords: Coach-athlete relationship, bocce, behavior, level, prosocial and antisocial



Giriş

Bocce

İtalyanca “bocce” kelimesi, Fransızcada “Boules”, İngilizcede “bowls” olarak karşılık görmektedir. Ülkemizde ise Raffa, Volo, Petank disiplinlerinin tümü için Bocce ifadesi kullanılmaktadır (Türkmen, 2011). Bu disiplinlerin genel mantıkları büyük topu mümkün olduğunca “Jack” “pallino” “misket” (minik top) olarak adlandırılan topa atmak ya da yuvarlamak suretiyle yaklaşmaktır. Söz konusu oyunlar geleneksel olarak birbirine rakip iki kişi ya da takım ile açık alanlarda, kasabalarda, şehirlerde ve kumsallarda sert toprak, çakıllı zemin, çimen, kum ve hatta bazı çeşitleri özel tesis ve zeminlerde oynanmaktadır. Bazı dalları yalnız zaman geçirmek amaçlı olsa da bazı dalları yarışma amaçlı olarak sporlaştırmıştır (Nauright, 2012. Akt: Türkmen, 2011).

Antrenör-Sporcu İlişkisi

Antrenör, sporcunun başarısı için gerekli bilgileri bilimin ışığında kullanan, daha sonra bu bilimsel bilgiyi sportif beceri ve geliştirilen strateji ile birleştirerek, farklı kişilik özelliklerine sahip insanlara uygulayabilen kişi olarak tanımlanmaktadır (Charman vd., 2001). Sportif süreç içerisinde, sporcu ve antrenör arasındaki ilişki sporcunun hem psiko-sosyal hemde fiziksel gelişimi açısından hayati öneme sahiptir (Jowett, Cockerill, 2003). Antrenörsporcu ilişkisinde, sporcuların güdülenmesi, yaptıkları işten keyif almaları ve yeteneklerini ileri seviyelere taşımaları olumlu iletişim süreçlerinin var olduğu, pozitif ilişkilerin kurulabildiği ortamlarda sağlanabilmektedir. Sağlıklı bir şekilde kurulan antrenör – sporcu ilişkisi sporcuların gelişimlerini ve performanslarını olumlu yönde etkilediği yaygın olarak kabul edilen bir görüştür. Atletik performansla ulaşabilmek, madalya kazanacak başarılarla imza atabilmek, basit bir beceri gelişimi edinmek, spordan zevk almak ve motivasyonlarını sürdürmek için antrenörler ve sporcular birbirlerine ihtiyaç duyarlar (Jowett, 2012).

Antrenör-sporcu ilişkisi, tarafların hislerini, düşüncelerini ve davranışlarını karşılıklı ve nedensel bir biçimde birbirine bağlı sosyal bir durum olarak tanımlanır. Antrenör ekibini doğru bir şekilde yönlendirmek ve yönetmek için, kurduğu ilişkilerle çalışma ekibini ve oyuncularının performanslarını en üst seviyede ortaya koymaları için onları sürekli motive eder. Bu tür ilişkiler daha çok zorlamalar yerine oyuncuları ikna etme ve oyuncuları sürece dâhil etmeye dayanmaktadır.

Antrenörün olumlu yaklaşım tarzı, sporcuların kendilerine değer vermelerini sağlamanın yanında antrenöre karşı saygı, değerlik ve güven kazandırır. Negatif yaklaşım ise, sporcunun başarısızlık kaygısını yükselterek, kendisine olan saygıyı azaltmayla beraber güveninin ortadan kalkmasına neden olur (Konter, 2004). Sporcular kendilerini değerli hissetme ihtiyacı duyarlarken, antrenörler de sporcularının başarılı olmaları noktasında sürekli bir beklenti içerisinde dirler. Bunlara paralel olarak sporcular aktif spor hayatlarında başarılı olmak, rekorlar kırmak, ünlü olmak, iyi transferler gerçekleştirip hayat standartlarını yükseltmek gibi birçok beklentiye sahiptirler. Doğal olarak da en güçlü motivasyonları bu beklentilerin gerçekleşmesidir. Bunun için “yağmurda-çamurda, kışın soğukta-yazın sıcakta, kısacası her türlü olumsuz koşul içerisinde antrenman yapmak için spor alanlarına koşan insanların varlığı düşünüldüğünde, bunu ancak motivasyonun gücü ve şiddetiyle açıklayabiliriz” (İkizler, Karagözoğlu, 1996). Beklentilerinin sekteye uğradığı dönemlerde sporcular umutsuzluğa kapılarak performanslarında bir düşme, antrenörleriyle sağlıklı bir iletişim kuramama, kendilerine ve antrenörlerine olan güvenlerini kaybetme gibi problemler gözlenmektedir.

Sporda Prososyal ve Antisosyal Davranış



.Kavussanu ve Boardley (2009), ahlaki düşünce ve eylemin sosyal bilişsel teorisini Bandura'dan almıştır. Toplum ile uyumlu ahlaki düşünce ve eylemin bilişsel teorisi, davranışı belirlemek için farklı türden kurallar kullanır. Başka bir deyişle, eylemin sonuçları, algılanan kişisel motivasyon kaynakları davranış ve diğer insanlara yönelik olup olmadığı dikkate alınır. Kavussanu ve Boardley (2009), Ahlaki ikilemler söz konusu olduğunda, bireylerden ahlaki eylemleri en uygun şekilde ilişkilendirmeleri beklenir. Davranışların kınanması gereken durumlarda, ancak o zaman ahlaki eylemlerin gerekli olduğu konusunda bir fikir birliğine varabiliriz

Günümüzde sporda ahlaki perspektife odaklanan çalışmalar ilgi uyandırmaktadır. Spor etiği alanında yapılan çalışmalar, her geçen gün artmakta ve çeşitlenmektedir. Bu çalışmalardan biri Kavussanu ve Boardley tarafından (2009) farklı takım sporlarındaki sporcuların prososyal ve antisosyal davranışları üzerine yapılan araştırmadır. Olumlu sosyal davranış "başka bir bireye yardım veya fayda sağlamayı amaçlayan gönüllü davranış" olarak tanımlanır (Eisenberg vd., 2006.). Sporu karakter gelişimi için bir araç olarak tanıtmak istiyorsak, sportif bağlamda toplum yanlısı davranışların ortaya çıkıp çıkmadığını belirlenmeli (Kavussanu, 2005). Sporda prososyal davranışlar, "takım arkadaşını cesaretlendirme", "sakatlanan rakibe yardım etme" gibi davranışları içerir. Diğer yandan, "antisosyal davranış" terimi, bir başkasına zarar verme veya dezavantaj sağlama amaçlı davranışlara atıfta bulunmak için kullanılır. Bu davranışların başkaları için olumsuz sonuçları vardır ve esasen haksız oyunu yansıtır (Kavussanu, 2005). Sporda antisosyal davranışlar, "bir takım arkadaşını sözlü olarak taciz etme" ve "Bir rakibi alt etmeye çalışmak" (Kavussanu & Boardley, 2009) örnek olarak verilebilir.

Çalışmanın Amacı ve Önemi

Çalışmanın amacı, Bocce Lig sporcularının algıladıkları antrenör-sporcu ilişkisi ile Prososyal ve Antisosyal Davranışları arasındaki ilişki düzeyini belirlemektir. Böylelikle sporcunun antrenörüyle ilişkisinin güçlü olması ya da zayıf olmasının sporcunun karşılaşmalarda sergilediği olumlu veya olumsuz davranışlar üzerinde etkili olup olmadığı ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Alan yazında Antrenör-Sporcu ilişkisi ve Prososyal-Antisosyal konulu çalışmalar (Sportmenlik, Fairplay ve sporda ahlaki çalışmaların büyük çoğunluğu) genelde popüler takım sporları ya da öne çıkan bireysel sporlarda yapılmaktadır. Spor teşekkülü sadece olimpiik ya da bilinen takım sporlarından ibaret olmadığı, ülkemizde ve dünyada birçok kişi farklı spor branşlarında müsabakalara katılım sağladığı bilinmektedir. Bu müsabakalarda sporcu-antrenör, sporcu-hakem ve sporcu-rakip sporcu arasında olumlu ve olumsuz birçok aksiyon gerçekleşmektedir. Bu bilgiler ışığında farklı spor branşlarında mücadele eden sporcuların, antrenörleri ile ilişkileri ve müsabakalardaki olumlu-olumsuz davranışları hangi düzeyde yapma eğiliminde oldukları ve bu olgular arasında bir ilişkinin olup olmadığının ortaya konması açısından çalışmamız önem arz etmektedir.

Araştırma sorusu ve hipotezi

Bocce lig sporcularının antrenör-sporcu ilişki düzeyi ile sporda prososyal ve antisosyal davranışları arasında ilişki var mıdır?

Yukarıdaki araştırma sorusundan hareketle aşağıdaki hipotez sınanacaktır;

H=Antrenör-sporcu ilişkisi alt boyutları ile Prososyal ve Antisosyal davranış alt boyutları arasında pozitif yönde ilişki vardır.

Materyal ve Metod

Araştırmanın modeli:



Bu çalışmada araştırma tekniği olarak nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama ve korelasyonel araştırma tekniği kullanılmıştır.

Araştırma Evreni ve Örnekleme:

Araştırmanın evrenini 2019-2020 Sezonunda Bocce 1.lig ve 2.lig takımlarında lisanlı olarak müsabakalara katılan 149 sporcu oluştururken araştırmada evreni temsil eden tüm sporculara

ulaşmıştır. Anket dönüşü yapmayan ve eksik dolduran sporcular araştırma dışında tutulduktan sonra 60 kadın 67 erkek olmak üzere 127 sporcu araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Örnekleme sayısal olarak evreni temsil edecek yeterliliğe sahiptir.

Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları:

Çalışmada öncelikle katılımcılara, kişisel bilgilerden oluşan sorular ile birlikte iki farklı ölçek uygulanmıştır.

Antrenör-Sporcu İlişkisi Ölçeği: Jowett ve Ntoumanis (2004) tarafından geliştirilmiş The Coach–Athlete Relationship Questionnaire CART-Q ölçeği, Ekinci ve arkadaşları (2017) tarafından “Türkiye için Antrenör-Sporcu İlişki Ölçeği” şeklinde Türkçe uyarlaması yapılmıştır. Orijinalinde 23 madde ve 7 likertli olan ölçek, Ekinci ve arkadaşları tarafından Türkçe adaptasyonu yapılarak 19 madde ve 7 likertli şekilde yeniden revize edilerek geçerlilik ve güvenilirliği sağlanmıştır. Mevcut araştırmada ise 19 madde ve 5’li likert şeklinde araştırmacı tarafından geçerlilik ve güvenilirliği sağlanarak araştırmada kullanılmıştır. Ölçek, “Yakınlık ve Güven Duygusu”, “Karşılıklı anlayış ve ortak hedef doğrultusunda iletişim sağlayabilme”, “Uyumlu Çalışma” şeklinde tanımlı 3 alt boyuttan oluşurken, katılımcılardan ölçek maddelerini cevaplarken kesinlikle katılmıyorum=1, katılmıyorum=2, kararsızım=3, katılıyorum=4, kesinlikle katılıyorum=5 şeklinde puanlamaları istenmiştir.

Sporda Prososyal ve Antisosyal Davranış Ölçeği: Kavussanu ve Boardley (2009) tarafından geliştirilmiş The Prosocial and Antisocial in Sport Scale (PABSS) ölçeği, Balçıkınlı (2013) tarafından “Sporda Prososyal ve Antisosyal Davranış Ölçeği (SPADÖ)” şeklinde Türkçe uyarlaması yapılan ölçme aracı 20 madde, 4 alt boyut ve 5 likertli bir yapıya sahiptir. Mevcut çalışmada ölçekte bulunan 2 madde (5.Madde “Rakibime kasten faul yaptım”) ve (9.Madde “Bana yapılan faulün intikamını aldım”) branşın yapıldığı müsabakalarda karşılaşılan bir durum olmadığından araştırmacı tarafından ölçekten çıkarılarak, ölçek 18 maddelik yeni hali ile tekrar geçerlilik ve güvenilirliği sağlanarak katılımcılara sunulmuştur. Katılımcılardan ölçek maddelerini cevaplarken bu sezon karşılaşmalarını göz önünde bulundurarak Hiç=1, Nadiren=2, Bazen=3, Sıklıkla=4, Oldukça Sık=5 şeklinde puanlamaları istenmiştir. Ölçek, “Takım Arkadaşına Karşı Prososyal Davranış (TAKPD)”, “Rakibe Karşı Prososyal Davranış (RKPD)”, “Takım Arkadaşına Karşı Antisosyal Davranış (TAKAD)”, “Rakibe Karşı Antisosyal Davranış (RKAD)” şeklinde tanımlı 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Biz çalışmamızda ölçeğin olumlu alt boyutlarını “Prososyal Davranış” alt boyutunda, olumsuz davranışları da “Antisosyal Davranış” alt boyutunda birleştirerek iki alt boyutlu kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Katılımcıların kişisel bilgilerinin dağılımlarının belirlenmesi için yüzde (%) ve frekans testleri yapılmıştır. Verilerin normal dağılıma sahip olup olmadığının belirlenmesi için Kolmogorov-Smirnov normallik testi uygulanmıştır. Normallik testleri sonrası Sporda Prososyal ve Antisosyal Davranışlar Ölçeği ile Antrenör-Sporcu İlişki Ölçeği verilerinin normal dağılım



gösterdiği anlaşılmıştır. Daha sonra anlamlı farklılıkların belirlenmesi için bağımsız örneklem testi, tek yönlü Anava testi ve antrenör-sporcu ilişkisi alt boyutları ile Sporda prososyal ve antisosyal davranışlar alt boyutları arasındaki ilişkinin tespiti için Pearson Korelasyon testi yapılmıştır. Ayrıca araştırmada kullanılan İki ölçeğin geçerliliklerini ve güvenilirliklerini tespit etmek için Faktör Analizi ve Cronbach Alfa testleri uygulanmıştır. Araştırmada kullanılan ölçekler analiz edilirken, antrenör-sporcu ölçeğine ait üç alt boyut ile sporda prososyal ve antisosyal davranış ölçeğindeki, takım arkadaşına ve rakibe karşı prososyal davranış alt boyutları birleştirilerek “Prososyal Davranış” alt boyutu, takım arkadaşına ve rakibe karşı antisosyal davranış alt boyutları birleştirilerek “Antisosyal Davranış” alt boyutu yapılandırılarak ölçek iki alt boyutlu olarak analizlere dahil edilmiştirler.

Antrenör-Sporcu İlişki Puan Cetveli		Prososyal-Antisosyal Davranış Puan Cetveli	
1-Çok Düşük Düzey İlişki	= 1 – 19	1-Hiç	= 1.00 – 1.99
2-Düşük Düzey İlişki	= 20 – 38	2-Nadiren	= 2.00 – 2.99
3-Orta Düzey İlişki	= 39 – 57	3-Bazen	= 3.00 – 3.99
4-Yüksek Düzey İlişki	= 58 – 76	4-Sıklıkla	= 4.00 – 4.99
5-Çok Yüksek Düzey İlişki	= 77 - 95	5-Oldukça Sık	= 5.00

Sporda Prososyal ve Antisosyal Davranış Ölçeği alt boyutlarını puanlayan katılımcılara ait istatistik analizler sonrası ortalama puanların neyi ifade ettiğine dair yorumlamalar puan cetveli yardımıyla açıklanacaktır. Örneğin: Sporda antisosyal Davranış alt boyutu ortalama puanı 2.00 ile 2.99 arasında puanlandığı bir analizde, sporcunun nadiren antisosyal davranış sergilediği söylenebilir. Katılımcıların Antrenör-Sporcu İlişki Ölçeği toplam puanı ile alt boyut toplam puanları ayrı ayrı hesaplanarak yorumlanacaktır. Örneğin katılımcıların ölçekten 58-76 arasında bir puanlama yapması, sporcuların antrenör ilişkisi düzeyinin yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. Alt boyut puanları yorumlanırken alt boyuttan alınabilecek en yüksek puan göz önünde bulundurularak hesaplama yapılacaktır. Örnek olarak; Uyumlu çalışma alt boyutundan en fazla alınabilecek puan 35, $35/5=7$, 1-7 arası puanlama sporcunun antrenörü ile çok düşük düzeyde uyumlu çalışma algısı şeklinde yorumlanırken, 29-35 arası puanlama ise sporcunun antrenörü ile çok yüksek düzeyde uyumlu çalışma algısı olduğu şeklinde yorumlanacaktır.

Bulgular

Verilerin faktör analizine uygunluğunu test etmek için KMO kat sayısı hesaplanmış ve Barlett Sphericity analizi yapılmıştır. Buna göre; Antrenör-Sporcu İlişki Ölçeği için yapılan faktör analizinde Kaiser-Meyer-Olkin Testi (KMO) sonucu 0,843 çıkmıştır, bu değer örneklem büyüklüğünün faktör analizi için yeterli olduğunu göstermiştir. Barlett Sphericity testi sonuçları da anlamlı ($x^2:1405,039;p<0,05$) çıkmıştır. Ayrıca Sporda Prososyal ve Antisosyal Davranışlar Ölçeği için Kaiser-Meyer-Olkin Testi (KMO) sonucu 0,776 ve Barlett Sphericity testi ($x^2:1049,906;p<0,05$) çıkmıştır. Bu sonuçlar analize devam edilebileceğini göstermesi açısından önemlidir.

Tablo 1. Mevcut çalışma ve orijinal ölçeğe ait alt boyutların güvenilirlik değerleri



	Alt Boyutlar	n	Mevcut Çalışma için Güvenirlik Katsayısı	Orijinal Çalışma için Güvenirlik Katsayısı
ANTRENÖR-SPORCU İLİŞKİSİ ALT BOYUTLARI	Yakınlık ve Güven Alt Boyut	6	0,82	0,97
	Karşılıklı Anlayış ve İletişim Alt Boy	6	0,88	0,94
	Uyumlu Çalışma Alt Boyutu	7	0,81	0,93
SPORDA PROSOSYAL VE ANTİSOSYAL ALT BOYUTLARI	Prososyal Takım Arkadaşı Alt Boyutu	4	0,62	0,70
	Prososyal Rakip Alt Boyutu	3	0,81	0,72
	Antisosyal Takım Arkadaşı Alt Boyutu	5	0,73	0,72
	Antisosyal Rakip Alt Boyutu	6	0,71	0,75

Çalışmamız için ayrıca hesaplanan ölçek alt boyutlarına ait güvenilirlik katsayısı (Cronbach Alpha) değerleri, ölçek alt boyutlarının oldukça güvenilirlikte olduğunu göstermektedir. Kalaycı (2014, SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri) ifadesine göre; Alfa (α) katsayısına bağlı olarak ölçeğin güvenilirliği aşağıdaki gibi yorumlanır:

- $0.00 \leq \alpha < 0.40$ ise ölçek güvenilir değildir,
- $0.40 \leq \alpha < 0.60$ ise ölçek güvenilirliği düşük,
- $0.60 \leq \alpha < 0.80$ ise ölçek oldukça güvenilir ve
- $0.80 \leq \alpha < 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir.

Tablo.2. Katılımcıların demografik özellikleri



		n	%
Cinsiyet	Erkek	67	52,8
	Kadın	60	47,2
	Toplam	127	100,0
Yaş Aralığı	15-18	37	29,1
	19-22	37	29,1
	23-26	33	26,0
	27-31	4	3,1
	32-35	5	3,9
	35 ve Üstü	11	8,7
	Toplam	127	100,0
Öğrenim Durumu	İlköğretim Mezunu	13	10,2
	Lise Mezunu	57	44,9
	Ön lisans Mezunu	11	8,7
	Lisans Mezunu	42	33,1
	Lisansüstü Mezunu	4	3,1
	Toplam	127	100,0
Sportif faaliyet ligi	1.Lig	60	47,2
	2.Lig	67	52,8
	Toplam	127	100,0
Lig Geçmiş	1-3 Yıl	53	41,7
	4-6 Yıl	34	26,8
	7-9 Yıl	26	20,5
	10 Yıl ve Üstü	14	11,0
	Toplam	127	100,0

Tablo 2 incelendiğinde; araştırmaya katılan sporcuların%47,2’i bayan, %52,8’sinin erkek, sporcuların %29,1’i 15-18 yaş, %29,1’i19-22 yaş, %26,0’ı 23-26 yaş, %3,1’i 27-31 yaş, %3,9’u 32-35 yaş aralığında, %8,7’si 35 yaş ve üstü olduğu görülürken, yine sporcuların %10,2’si ilköğretim mezunu (öğrencilik devam ediyor), %44,9’u lise mezunu (çoğunun öğrenciliği devam ediyor), %8,7’si ön lisans mezunu, %33,1’i lisans mezunu, %3,1’i lisansüstü mezunu oldukları görülmüştür. Sporcuların %47,7’sinin 1.lig, %52,8’inin 2.lig de mücadele ettiği görülmektedir. Sporcuların %41,7’si 1-3 yıl, %26,8’i 4-6 yıl, %20,5’i 7-9 yıl, %11,0’ı 10 yıl ve daha fazla bocce liglerinde oynadıklarını ifade etmişlerdir.



Tablo.3.Antrenör-sporcu ilişkisi ölçeği ile sporda prososyal ve antisosyal davranış ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin betimsel istatistikler

Ölçek ve Alt boyutlar	N	Madde sayısı	Min	Max	X	Ss	Madde Ortalaması
Yakınlık ve güven	127	5	15	25	23.67	2.14	4.69
Karşılıklı anlayış ve iletişim	127	7	16	35	32.09	3.90	2.87
Uyumlu çalışma	127	7	26	35	32.35	2.82	4.62
Prososyal Davranış	127	7	11	35	28.18	5.42	4.02
Antisosyal Davranış	127	11	11	45	19.41	6.86	1.76
Antrenör-Sporcu İlişki Ölçeği	127	19	58	95	88.12	7.75	4.63
Prososyal-Antisosyal Ölçeği	127	18	24	71	47.59	7.86	2.64

p<0,05*

Tablo.3 incelendiğinde Bocce sporcularının antrenörleriyle olan ilişki puanlarının ortalamasının 88,12 ($\pm 7,75$) olarak hesaplandığı tespit edilmiştir. Antrenör-Sporcu İlişki Ölçeği alt boyutlarından; yakınlık ve güven puan ortalamasının 23.67 (± 2.14), karşılıklı anlayış ve iletişim puan ortalamasının 32.09 (± 3.90), uyumlu çalışma puan ortalamasının 32.55 (± 2.82) olduğu tespit edilmiştir. Bocce sporcularının prososyal ve antisosyal davranış puan ortalamasının 47.59 (± 7.86) olduğu tespit edilmiştir. Alt boyutlardan; Prososyal davranış puan ortalaması 28.18(± 5.42), Prososyal davranış puan ortalaması 19.41 (± 6.86) olduğu tespit edilmiştir.



Tablo.4. Sporcuların cinsiyete göre antrenör-ilişki düzeyi ile sporda prososyal ve antisosyal davranış düzeylerine yönelik hesaplanan t-testi analizi sonuçları

Alt boyutlar	Cinsiyet	n	X	S	df	t	p
Yakınlık ve güven	Erkek	67	4,70	0,45	125	0,446	0,656
	Kadın	60	4,67	0,46			
Karşılıklı anlayış ve iletişim	Erkek	67	2,84	0,58	125	-0,724	0,471
	Kadın	60	2,91	0,55			
Uyumlu çalışma	Erkek	67	4,62	0,42	125	0,079	0,937
	Kadın	60	4,61	0,38			
Prososyal Davranış	Erkek	67	4,08	0,69	125	0,879	0,381
	Kadın	60	3,96	0,84			
Antisosyal Davranış	Erkek	67	1,70	0,57	125	-1,191	0,236
	Kadın	60	1,83	0,67			

p<0,05*

Tablo. 4 İncelendiğinde; cinsiyet değişkeni ile katılımcıların antrenör-sporcu ilişki ve sporda prososyal-antisosyal davranış alt boyutları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını tespit etmek için p<0.05 anlamlılık düzeyinde bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Test sonuçlarına göre erkek ve kadın katılımcıların alt boyut puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık görülmemiştir.

Tablo.5.Sporcuların mücadele ettikleri liglere göre antrenör-ilişki düzeyi ile sporda prososyal-antisosyal davranış düzeylerine yönelik hesaplanan t-testi analizi sonuçları

Alt boyutlar	Lig	n	X	S	df	t	p
Yakınlık ve güven	1.Lig	60	4,62	0,56	125	1,613	0,109
	2.Lig	67	4,75	0,33			
Karşılıklı anlayış ve iletişim	1.Lig	60	2,85	0,53	125	0,418	0,677
	2.Lig	67	2,89	0,59			
Uyumlu çalışma	1.Lig	60	4,60	0,42	125	0,581	0,563
	2.Lig	67	4,64	0,38			
Prososyal Davranış	1.Lig	60	4,04	0,71	125	-0,298	0,766
	2.Lig	67	4,00	0,82			
Antisosyal Davranış	1.Lig	60	1,67	0,48	125	1,589	0,115
	2.Lig	67	1,84	0,71			

p<0,05*



Tablo. 5 İncelendiğinde; sportif lig değişkeni ile katılımcıların antrenör-sporcu ilişki ve sporda prososyal-antisosyal davranış alt boyutları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını tespit etmek için $p < 0.05$ anlamlılık düzeyinde bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Test sonuçlarına göre katılımcıların sportif ligleri ile alt boyut puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık görülmemiştir.

Tablo.6. Sporcuların lig geçmişlerine göre antrenör ilişki düzeyi ile sporda prososyal-antisosyal davranış düzeylerine yönelik hesaplanan Anova analizi sonuçları

Alt Boyutları	Lig Geçmişi	n	X	S	df	F	P
Yakınlık ve güven	1-3 Yıl	53	4,77	0,33	3	2,442	0,067
	4-6 Yıl	34	4,67	0,40	123		
	7-9 Yıl	26	4,53	0,60	126		
	10 Yıl-üstü	14	4,47	0,60			
Karşılıklı anlayış ve iletişim	1-3 Yıl	53	2,85	0,62	3	0,805	0,494
	4-6 Yıl	34	3,00	0,54	123		
	7-9 Yıl	26	2,78	0,48	126		
	10 Yıl-üstü	14	2,84	0,58			
Uyumlu çalışma	1-3 Yıl	53	4,67	0,38	3	2,775	0,064
	4-6 Yıl	34	4,66	0,35	123		
	7-9 Yıl	26	4,59	0,42	126		
	10 Yıl-üstü	14	4,37	0,44			
Prososyal Davranış	1-3 Yıl	53	3,94	0,79	3	0,416	0,742
	4-6 Yıl	34	4,10	0,75	123		
	7-9 Yıl	26	4,10	0,75	126		
	10 Yıl-üstü	14	4,02	0,85			
Antisosyal Davranış	1-3 Yıl	53	1,79	0,73	3	0,725	0,539
	4-6 Yıl	34	1,79	0,57	123		
	7-9 Yıl	26	1,61	0,50	126		
	10 Yıl-üstü	14	1,87	0,44			

$p < 0,05^*$

Tablo. 6 İncelendiğinde; lig geçmişi ile katılımcıların antrenör-sporcu ilişki ve sporda prososyal-antisosyal davranış alt boyutları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını tespit etmek için $p < 0.05$ anlamlılık düzeyinde Anova Testi uygulanmıştır. Test sonuçlarına göre katılımcıların öğrenim durumu ile alt boyut puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık görülmemiştir.



Tablo.7. Antrenör-sporcu ilişkisi alt boyutları ile sporda prososyal ve antisosyal davranış alt boyutları arasındaki ilişkinin analizine yönelik pearson korelasyon tablosu

		1	2	3	4	5
1-Yakınlık ve Güven Alt Boyutu	r	1,000	-,068	,578**	,178	,115
	p		,445	,000	,213	,196
	N		127	127	127	127
2-Karşılıklı Anlayış ve İletişim Alt Boyutu	r		1,000	-,025	,599**	,057
	p			,779	,000	,528
	N			127	127	127
3-Uyumlu Çalışma Alt Boyutu	r			1,000	,473**	,008
	p				,000	,928
	N				127	127
4-Prososyal Davranışlar Alt Boyutu	r				1,000	-,154*
	p					,041
	N					127
5-Antisosyal Davranışlar Alt Boyutu	r					1,000
	p					
	N					127

N=127 *p<0,05 **p<0,001

Tablo 7' incelendiğinde; Yakınlık ve güven alt boyutu ile uyumlu çalışma alt boyutu arasında pozitif yönde ve orta düzeyde ($r=0,578$; $p<0,05$), Karşılıklı Anlayış ve iletişim alt boyutu ile prososyal davranış alt boyutu arasında pozitif yönde ve orta düzeyde ($r=0,599$; $p<0,05$), Uyumlu çalışma alt boyutu ile prososyal davranış alt boyutu arasında pozitif yönde ve orta düzeyde ($r=0,473$; $p<0,05$), Prososyal alt boyutu ile antisosyal davranış alt boyutu arasında negatif yönde ve zayıf düzeyde ($r= - 0,154$; $p<0,05$) ilişki vardır.

Tartışma ve Sonuç

Antrenör sporcu ilişkisi ile sporda sosyal davranışların incelendiği bu çalışmada 67 erkek, 60 kadın olmak üzere toplam 127 Bocce Lig sporcusu katılım sağlamıştır. Bu sporcuların büyük çoğunluğu 15-22 yaş aralığında, katılımcıların neredeyse yarısının deneyim süresi 1-3 yıl ve büyük bir bölümünün eğitim durumu lise mezunu ve üniversite mezunudur.

Bulgular göstermektedir ki, Bocce lig sporcuları antrenörleri ile çok yüksek düzeyde bir ilişki olduğu şeklinde puanlama ($X=88,12$) yaptıkları görülmektedir. Yine Bocce sporcuları müsabakalarda sıklıkla prososyal davranış düzeyi ($X=4,02$), nadiren de olsa antisosyal davranış düzeyi ($X=1,70$) sergilediklerini puanlamışlardır. Ayrıca iki ölçek ve alt boyutları arasındaki korelasyon düzeyi de pozitif yönde ve orta düzeydedir. Bununla birlikte Bocce lig sporcuları antrenör-sporcu ilişkisini değerlendirirken, en çok Yakınlık ve Güven ($X=4,67$), daha sonra Uyumlu Çalışma ($X=4,32$) ve sonrada Karşılıklı Anlayış ve İletişim ($X=4,07$) alt boyutlarına yüksek puan vermişlerdir. Sporcuların Prososyal ve Antisosyal Davranış yönelimleri incelendiğinde ise; müsabakalarda sıklıkla takım arkadaşlarına ve rakibe olumlu davranış gösterirken, nadiren de olsa takım arkadaşlarına ve rakibe karşı olumsuz davranışlar sergiledikleri anlaşılmaktadır. Bocce sporcularının genel olarak sporda sorumluluklara ve sosyal normlara bağlı oldukları ve antrenörleri ile ilişkilerinin çok iyi düzeyde olduğu söylenebilir.

Alan yazın incelendiğinde çalışma bulgularımıza benzer çalışmaların olduğu görülmektedir; Tolukan ve Akyel (2019) çalışmasında Futbolcuların antrenör-sporcu ilişkisi ölçeğinin geneline ilişkin madde ortalama puanının 4,47 olarak yüksek seviyede olduğu belirlenmiştir. Antrenör-sporcu ilişkisi ölçeği alt boyutlara ilişkin madde ortalama puanları incelendiğinde;



tamamlayıcılık 4.56, yakınlık 4.50 ve bağlılık 4.33 olarak hesaplanmış ve ilişkilerin olumlu seviyede olduğu sonucuna ulaşıldığını ifade etmiştir. Keskin ve ark. (2018) lise spor takımlarında antrenör-sporcu ilişkisini incelediği çalışmada antrenör-sporcu ilişkisi alt boyutlarını yüksek seviyede bulmuştur. Güllü (2018) sporcuların antrenör-sporcu ilişkisi ile sportmenlik yönelimleri üzerine bir araştırma, başlıklı çalışmada sporcuların antrenör-sporcu ilişkisi ve sportmenlik yönelimleri yüksek düzeyde tespit edilmiştir. Savcı & Abakay (2017) çalışmada antrenör-sporcu ilişkisinin yüksek seviyede olmasının, aralarındaki iletişim düzeyinden kaynaklandığı belirtilmektedir.

Çalışmamızda cinsiyet değişkenine göre antrenör-sporcu ilişki alt boyutları ile prososyal ve antisosyal davranışlar alt boyut puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmamıştır. Alan yazında çalışmamızı hem destekler hem de desteklemeyen çalışmaların olduğu görülmüştür. Çoban (2019) antrenör-sporcu ilişkisini etkileyen faktörler (Türkiye hentbol 1.lig örneği) tez çalışmada hentbolcuların cinsiyetleri bakımından antrenör-sporcu ilişkisi ölçeğinden ve tüm alt boyutlarından elde ettikleri puanların anlamlı bir farklılık göstermediğini belirtmiştir. Selağzı ve Çepikkurt (2014) çalışmalarında bizim çalışmamıza benzer şekilde antrenör sporcu ilişkisi ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulamamıştır. Türkmen ve Varol (2015) çalışmada yer alan “*Bir rakibim incindiğinde, rakibimin yardım alabilmesi için oyunun durdurulmasını isterim*” ölçek maddesinin cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu bizim çalışmamızla benzerlik göstermektedir. Keskin ve ark. (2018) lise spor takımlarında antrenör-sporcu ilişkisini incelediği çalışmada cinsiyet değişkeninin antrenör ve sporcu boyutlarında tek başına farklılık göstermediği ifade edilmiştir. Alan yazında araştırmamızın bulguları ile çelişen çalışmalar; Ramazanoğlu (2018) yapmış olduğu çalışmada cinsiyet değişkeninin antrenör-sporcu ilişkisini istatistiksel olarak anlamlı düzeyde etkilediğini belirlemiştir. Güllü (2018) çalışmada kadın sporcular ile erkek sporcular arasında alt boyutlarda yapılan analizlerde kadınlar lehine anlamlı fark tespit edilmiştir.

Çalışmamızda sporcuların buldukları sportif lig değişkeni ile antrenör-sporcu ilişki ve sporda prososyal-antisosyal davranış alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık görülmemiştir. Alan yazındaki çalışmalarda çalışmamızın bu bulgularını destekleyen veya aksini belirten bir çalışmaya rastlanmamıştır. Genel anlamda bu tarzda yapılan çalışmalarda sporcuların mücadele ettikleri alt-üst liglerin değişken olarak test edilmediği görülmüştür.

Çalışmamızda sporcuların lig geçmişi ile antrenör-sporcu ilişki ve sporda prososyal-antisosyal davranış alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık görülmemiştir. Alan yazında çalışmamızın bu bulgularını destekleyen çalışmaların yanında çalışma bulgularımızı desteklemeyen çalışmaların olduğu görülmektedir. Bu farklılığın çalışmalardaki örneklem gurubu ve branşın kendi özelliğinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tolukan ve Akyel (2019) çalışmada antrenör-sporcu ilişki boyutları ve sportif kendine güven düzeyi ile futbolcuların antrenörleriyle olan çalışma sürelerine göre herhangi bir farklılığa rastlanılmadığı belirtilmiştir. Çik ve Küçük (2019) sporcular tarafından algılanan antrenör davranışlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi çalışmada sporcular tarafından algılanan antrenör davranışlarının alt boyutlarında sporcuların basketbol oynama geçmişlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur. Çoban (2019) antrenör-sporcu ilişkisini etkileyen faktörler (Türkiye hentbol 1.lig örneği) tez çalışmada hentbolcuların, hentbol deneyim süreleri bakımından antrenör-sporcu ilişkisi ölçeğinden ve tüm alt boyutlarından elde ettikleri puanların anlamlı bir farklılık göstermediğini belirtmiştir. Güllü (2018) sporcuların antrenör-sporcu ilişkisi ile sportmenlik yönelimleri üzerine bir araştırma başlıklı çalışmada katılımcıların mevcut branşlarını ne kadar süredir yaptıkları antrenör-sporcu ilişkisinde anlamlı fark görülmemiştir, Kolayış ve ark. (2017) artistik buz pateni yapan sporcular üzerinde yaptıkları araştırmada sporcuların mevcut branşlarını ne kadar süredir yaptıkları



antrenör-sporcu ilişkisinde anlamlı fark oluşturmamıştır. Alemdağ (2018) genç futbolcuların prososyal ve antisosyal davranışlarının incelenmesi, başlıklı çalışmada genç futbolcuların futbol oynama yılı ile prososyal ve antisosyal davranışları arasında anlamlı bir farklılığın olduğunu belirtmiştir. Kavussanu ve ark. (2006) yılında yaptıkları çalışmanın sonuçları da bu araştırmayı destekler niteliktedir.

Sonuç olarak bocce lig sporcuları antrenörleri ile çok yüksek düzeyde olumlu ilişkilerinin olduğunu. Ayrıca müsabakalar esnasında takım arkadaşına ve rakip sporculara karşı sıklıkla prososyal (olumlu) davranışlar yanında nadirde olsa takım arkadaşına ve rakip sporculara karşı antisosyal (olumsuz) davranış sergiledikleri belirtile. Alan yazında antrenör-sporcu ilişkisinin yüksek olduğu durumlarda sporcular çok yüksek sportmenlik ve fair play davranışları sergiledikleri bilinmektedir. Bizim çalışmamızda orta düzeyde bir ilişkinin çıkması, bocce sporcularının ölçek maddelerini puanlarken bocce branşında rakip sporcu ile fiziksel temas olanağının çok kısıtlı olması ve oyun içindeki aksiyonların bilinen branşlara oranla daha durağan geçmesi, sporcunun yüksek adrenalin içinde karar vermesi yerine daha rahat bir ortam içinde tepkiler verebileceğini düşünerek puanladığı tahmin edilmektedir. Bundan dolayı antrenör-sporcu ilişki düzeyi ile sporda prososyal ve antisosyal davranış düzeyi arasında çok yüksek bir ilişki olmamsının bu olgudan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Öneriler

Araştırmamızın sonuçlarından hareket ederek geliştirilen öneriler aşağıda sunulmuştur;

- Bundan sonra yapılacak çalışmalarda farklı branşlardan geniş katılımlı örneklem kullanılarak alan yazında branş çeşitliliği kazandırılarak, farklı branşların sportmenlik ve fair play yönelimleri hakkında somut önermeler sunulması sağlanabilir.
- Çalışmalarda sporcuların mücadele ettikleri alt-üst ligler, çalışmalarda değişken olarak test edilerek sporcuların buldukları liglerin anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığı belirlenebilir.
- Çalışmamızın farklı zamanlarda farklı branşlarla karşılaştırılarak yapılması sayesinde daha genel ve geçerli sonuçlara ulaşılabileceği düşünülmektedir.



KAYNAKLAR

Alemdağ, S.(2018). Genç futbolcuların prososyal ve antisosyal davranışlarının incelenmesi. Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi Journal of Sports and Performance Researches 9(2):102-109- DOI: 10.17155/omuspd.394766.

Charman, R., Drotter, S., Noel, J. (2001). The leadership pipeline. San Francisco: Jossey-Bass Publishing Company, USA

Çik, B., Küçük, V. (2019). Sporcular Tarafından Algılanan Antrenör Davranışlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Eurasian Research in Sport Science • Avrasya Spor Bilimleri Araştırmaları.4 : (1) 2636-8269, ss. 7-17 • DOI: 10.22396/ERISS.2019153189.

Çoban, M.S. (2019). Antrenör-sporcu ilişkisini etkileyen faktörler (türkiye hentbol 1.lig örneği). Yüksek Lisans Tezi, istanbul gelişim üniversitesi sağlık bilimleri enstitüsü, İstanbul.

Eisenberg, N., R.A. Fabes, & T.L. Spinrad (2006). Prosocial Development. In Handbook of Child Psychology, Vol.3, Social, Emotional, and Personality Development. 6th ed., In W. Damon & R. Lerner (Eds.), 646– 702. Hoboken, NJ. John Wiley & Sons.

Ekenci, M.T., Yücel M.G., Ekenci, G. (2017). Antrenör-Sporcu İlişkisi Ölçeğinin Türkiye İçin Geçerlilik ve Güvenirlilik Analizi. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi. 5(40), 34-42.

İkizler, Can., Karagözoğlu, Cengiz (1996). Sporda Başarının Psikolojisi, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.

Jowett S., Cockerill I. (2002). Incompatibility in the Coach–Athlete Relationship. In: Cockerill I, Ed. Solutions in Sport Psychology. London: Thompson Learning.

Jowett, S., Cockeril, M. (2002). Incompatibility in the coach-athlete relationship. *Solutions in sport psychology*,16-31.

Jowett, S. Ntoumanis (2004). The coach–athlete relationship questionnaire (CART-Q): development and initial validation. *Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports*.24:245-257.

Jowett, S. (2005). The Coach-Athlete Partnership. *The Psychologist*. 18 (7):412-415.

Jowett, S. (2008). Moderator and mediator effects of the association between the quality of the coach-athleterelationshipandathletes’physicalself-concept.*InternationalJournalofCoachingScience* 2.1.

Jowett, S., Nezlek, J. (2012). Relationship interdependence and satisfaction with important outcomes in coach–athlete dyads. *Journal of Social and Personal Relationships*, 29(3), 287–301. <https://doi.org/10.1177/0265407511420980>

Kavussanu, M., Seal, A. R., Phillips, D. R. (2006). Observed prosocial and antisocial



behaviors in male soccer teams: Age differences across adolescence and the role of motivational variables. *Journal of Applied Sport Psychology*, 18(4), 326-344.

Kavussanu M., Boardley I.D. (2009). The Prosocial and Antisocial Behavior in Sport Scale, *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 2009, 31, 97-117.

Keskin, A., Özdemir, A., Tunç, A., A. ve Devrilmez, E. (2018). Lise spor takımlarında antrenör sporcu ilişkisinin incelenmesi. *SPORTIVE (Spor, Eğitim ve Rekreasyon Dergisi)*, 1(1), 1-11.

Kolayış,H., Çelik,N.(2018).Examiningtherelationshipbetweencoach-athleterelationshipandsport participation motivation among athletes. 16th International Sport Sciences Congress.Antalya.

Sage L., Kavussanu M., Duda J. (2005). Goal Orientations and Moral Identity as Predictors of Prosocial and Antisocial Functioning in Male Association Football Players. *Journal of Sports Sciences*. 24(5): 455 – 466.

Savcı, D.Ü., Abakay, U. (2017). Examination of Trainer Communication Skills Perceived by Athletes According to Sport Fields. *European Journal of Education Studies*. 11(3), 581-591.

Selağzı, S., Çepikkurt, F. (2014). Antrenör ve Sporcu İletişim Düzeylerinin Belirlenmesi, *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 9(1), 11–18.

Balçıkanlı, G. S. (2013). The Turkish adaptation of the prosocial and antisocial behavior in sport scale (PABSS). *International Journal of Humanities and Social Science*, 3(18), 271-276.

Türkmen M.,Varol S (2015). Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Ortaokul Öğrencileri Üzerinde Sportmenlik Davranışı Oluşturma Etkisinin Belirlenmesi: (Bartın İl Örneği). *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi (UGEAD)*, 1: 42-64

Türkmen M. (2011). Çim Topu, Petank, Raffa ve Volo Oyun Sistemleriyle; Bocce Tanımlar, Tarihçe ve Oyun Kuralları. 1. Baskı, Ankara, Neyir Yayınları.